

תוכן העניינים

- 11 **עם הספר**
- 15 **בפתח הספר: משל הקדמוני – אשנב למאה השלוש-עשרה**
- 21 **פרק 1: משל הקדמוני**
- א. יצחק בן שלמה אבן סהולה – האיש ויצירתו 21; ב. יעדי הספר באור מעלותיו 27; ג. **משל הקדמוני** – האמנם מקאמה? 34; ג.1 המקאמה – דגמים מובהקים 34; ג.2 להגדרת סוגתו של **משל הקדמוני** 37; ג.3 יסודות רומנטיים בספר 44; ד. קהל היעד של הספר 46; ה. בעין ההדרה והמחקר 48
- 55 **פרק 2: מבנים ועקרונות מבנים**
- א. חלקי הספר 55; ב. סיפור המסגרת 57; ב.1 הצלע הפותחת 58;
ב.2 הצלע הסוגרת 63; ב.3 רמזים מקדימים 64; ב.4 סמליות 65;
ב.5 מציאות ובדיון 66; ג. עקרונות מבניים מעצבים 67; ג.1 עקרון החלוקה לשניים – שניים שהם אחד 67; ג.2 עקרון הוויכוח 69;
ג.3 עקרון המניע 70; ד. השירים ותפקידם במבנה 70; ה. הסיפורים ודרך שילובם 72; ה.1 מבנה קופסה – סיפור בתוך סיפור 72;
ה.2 מבנה משולב: קופסה + סיפור משוזר 75; ה.3 כמות היא איכות 79; ה.4 דמות הגיבור ומיקום הסיפור 80; ו. נוסחאות של פתיחה וסיום בסיפורי הספר 82; ו.1 צורות פתיחה 82; ו.2 צורות סיום 89; ו.3 הנוסחים כסגנון 95; ז. קשרים מבניים בין השערים 97;
ז.1 שרשרת של חוליות 97; ז.2 שתי חטיבות סימטריות 98; ז.3 מבנה טבעת 105; ז.4 ציר ושערי 105; ח. מבנה בשירות רעיון 112

א. אמצעים מקדשי מטרה 115; ב. התנצחות בשירה 117; ב.1 שיר הפתיחה "קומו רעים" 118; ב.2 השיר בהקדמה לשער הראשון 123; ג. שיבוצים בשירות הפולמוס 125; ג.1 שיבוצים שוני הוראה לעיצוב דמויות 126; ג.2 שיבוצים על דרך החידוד 131; ג.3 שיבוצים כתשתית רעיונית 137; ד. הוויכוח – עיקרון, סוגה ואמנות השיח 144; ה. הניגוד 150; ה.1 ערכים על דרך הניגוד 151; ה.2 הניגוד כבונה דמויות 152; ו. הדיונים המדעיים – ידע הוא כוח 154; ו.1 מדע וספרות יפה בימי הביניים 154; ו.2 למקומם ולתפקידם של הדיונים המדעיים בספר 156; ו.3 הפולמוס על האסטרולוגיה – יראת שמים מול עבודת הכוכבים 160

פרק 4: "ויתרון המשלים ולפרש הנעלם בנודע"

על משלי החיות בספר

א. למהות המשל 169; ב. המשלים בספר – אופיים ותכליתם 172; ג. משלי חיות – עיצוב, ייחוד וייחוד 176; ג.1 בעלי חיים – פנים רבות להם 179

פרק 5: "ויסיר מלבם ספרי המירוץ, מינים ואפיקורוס"

מקורות ומקוריות

א. מקוריות מול השפעות בספרות ימי הביניים 206; ב. הצהרת המקוריות של אבן סהולה 209; ב.1 השפעות זרות על הספר 211; ב.2 השפעות ממקור ישראל 224; ג. מובאות, אמרות, פתגמים ואנקדוטות 230; ג.1 פתגם או צירוף כבול מן המקרא 231; ג.2 מן התלמוד ומן המדרש 232; ג.3 אשכולות של מובאות ופתגמים 236; ג.4 מקורות קבליים 239; ג.5 מדברי הרמב"ם 243; ד. "וראיתי לצייר" 244; ד.1 הציורים כייחודו של הספר 244; ד.2 מערך הציורים 249

פרק 6: משל הקדמוני כבנואה לחברה היהודית בת הזמן

א. ביקורת החברה בספרות ימי הביניים 254; ב. ביקורת החברה במשל הקדמוני 256; ב.1 על אנשי החצר – פניה של האריסטוקרטיה היהודית בספרד 258; ב.2 על הנהגת הקהילה 265; ב.3 על חנפים

ומתחסדים 269; ב.4 על פריצות מינית 275; ב.5 ניסיונות לתיקון המוסר החברתי 280; ג. הדים ליחסי יהודים-נוצרים 283; ג.1 אין מורדים במלכות 283; ג.2 ויכוחים עם הכנסייה 290; ג.3 **משל הקדמוני** – ספר ניצחון? 294

301 פרק 7: "בסתר ובגלוי"

א. על הגלוי ועל הסמוי 301; ב. "ראשית חכמה יראת ה'" 305; ג. עידוד – "מרשעים יצא רשע וידי לא תהיה בך" 308; ד. לשאלת הצדק האלוהי 313; ד.1 תורת הגמול – מבט דיאכרוני 313; ד.2 תורת הגמול – עיצוב ספרותי 318; ד.3 'המקרה', 'הגזרה', והצדק האלוהי 327; ה. תשובה ותיקון המידות 330; ו. גלות, גאולה וארץ ישראל 336; ז. שקיעי קבלה – קריאה באור אחר 342

353 אחרית דבר "אל תסתכל בקנקן"

355 נספחים

נספח א: מערך הדיונים המדעיים 355
נספח ב: מערך ענייני ההגות והמוסר הכללי והיהודי בספר 362

366 מראי מקום

משלהקדמוני-מהדורות 366; כתביהיד השלמים 366; מקורות 367; מחקרים 373; מילונים 407

408 מפתחות

אישים 408; חיבורים 412; מושגים 415; בעלי חיים 422; מקומות 425; כתבי יד 426

vii תקציר באנגלית